

ilmin tefsiri: ilim, zikredilen şeyler kendisi ile kaim olan kişi için, açılan, zahir olan bir sıfattır.

<<Seyyid Şerif Cürcani Hazretlerinin Tarifatında ilmin tarifi:

İlim: Vakıya mutabık olan kesin itikaddır.

Mantıkçılara göre, akılda bir şeyin suretinin hasıl olmasıdır.

Şöyle de tarif edilmiştir: İlim, bir şeyi olduğu hal üzere idrak etmektir.

Bilinenden gizliliğin kalkmasıdır. Cehalet bunun zıttıdır.

İlim, derinleşmiş bir sıfat olup onunla külliyyat ve cüziyyat idrak edilir.

İlim, kişinin bir şeyin manasına ulaşmasıdır.

Seyyid Şerif Cürcani Hazretleri şöyle devam eder:

İlim iki kısma ayrılır: Kadim ve hâdis.

İlmi Kadim: Allah'ın zatı ile kaim olan ilimdir ki kulların son-radan elde ettikleri ilimlere benzemez.

İlmi hadi: *Kulların ilmi olup üçe ayrılır:*

A: Bedihî ilim: herhangi bir mukaddimenin takdimine ihtiyaç duyulma yandır. Kişinin kendi varlığını bilmesi, bütünün cüzünden büyük olduğunu bilmesi gibi.

B: Zaruri ilim: mukaddimelere ihtiyaç duyulmadan hislerle hasıl olan ilim. Beş duyu organı ile hasıl olan ilim.

C: İstidlali ilim: mukaddimelerin takdimine ihtiyaç duyulan ilim. Yaratıcıyı bilmek, arazların ortaya çıkışını bilmek gibi.

İlmi Fi'lî: Başkasından alınmayan ilim.

İlmi İnfiâlî: Başkasından alınan (tesirlenilen) ilim.

İlmi husulî: Zihinde bir şeyin sureti hasıl olduktan sonra o şeyin ilminin hasıl olmasıdır.

İlmi Huzurî: Bir şeyin suretinin zihinde hasıl olmadan kişide hasıl olması. İnsanın kendi varlığını bilmesi gibi.

Bu iki kısım İmamı Rabbanî (kuddise sırruhu) tarafından şöyle açıklanır:

İlmi husulî: Çalışmakla, gayretle elde edilen ilimdir ki bütün mahlukatın ilmi bu kabildendir.

İlmi Huzuri: Mevlanın manevi huzurunda verilen ilimdir ki bunda çalışmanın bir tesiri yoktur. Bundan bir cüz, ilmi husulinin tamamından daha üstün ve fazladır.

Ayrıca bildiğimiz bazı ilim dalları da şöyledir:

İlmi meanî: Muktezayı-hale uygun olan arapça lafızların hallerini bildiren ilimdir.

İlmi badii': Muktezayı-hale mutabık olduktan sonra, kelamı güzelleştirme vecihlerini bildiren ilimdir.

İlmi kelam: İslam kaidesi üzere mevcudatın zatına arız olan şeylerden bahseden ilimdir. Mebde ve mead meselelerini bildiren ilimdir. Daha açıkçası, Yaratıcının zatı ve sıfatlarında, kabir, ahiret hallerinden ve diğer bütün itikadi konulardan bahseden ilimdir.

İlim Rabbimizin en çok sevdiği vasfıdır ve onu da sevdiğine na-sib eder. İlimle eşya kişiye aydınlanır. >>

<<İlim sebepleri insanlar için üç türdür.

Evvelkisi salim hislerdir. İkincisi doğru haberdır. Üçüncüsü akıldır.

Hisler beş tanedir: İşitmek, görmek, tad almak, dokunmak, koklamak. Bunlar ile elde edilen ilim hisler sağlam olduktan sonra kesindir.

Doğru haber: Peygamberin verdiği haberler ve mütevatir ha-ber. Bu iki şekildeki haber yakini olmakta son derece katidir. Din hususlarında inkari küfürdür.

İLİMLER HAKKINDA

Yazar Ali Kara

Cumartesi, 16 Ağustos 2008 13:32 -

Akıl: İnsanı hayvandan ayıran bir özellik olup ilim vasıtası olarak bizde bulunan en büyük alettir. Bununla kişi mükellef olur. Fakat akıl kendi başına müstakil delil değildir, kitap ve peygamber gelmekle vazifesini idrak edebilir.>>